

- розроблення комплексної схеми інженерно-технічного захисту територій та об'єктів;
- ефективну діяльність систем життєзабезпечення населення у надзвичайних ситуаціях;
- удосконалення системи взаємодії центральних та місцевих органів виконавчої влади з питань реагування на надзвичайні ситуації;
- удосконалення економічних механізмів запобігання виникненню надзвичайних ситуацій та підвищення рівня захищеності об'єктів підвищеної небезпеки;
- розроблення нормативно-правового забезпечення системи економічного регулювання запобігання і реагування на надзвичайні ситуації;
- обґрунтування допустимого для населення ризику виникнення надзвичайних ситуацій, пов'язаного з об'єктами підвищеної небезпеки.
- розроблення типових процедур дій щодо запобігання, реагування і локалізації надзвичайних ситуацій (за їх видами), включаючи регламент дій сил реагування;
- удосконалення методів проведення рятувальних та інших невідкладних робіт під час ліквідації надзвичайних ситуацій (за видами робіт);
- поліпшення форм і методів оцінки обстановки та управління під час надзвичайних ситуацій, дослідження шляхів підвищення ефективності систем управління;
- поліпшення матеріально-технічного забезпечення аварійно-рятувальних служб;
- створення ефективної системи документування під час надзвичайних ситуацій.

Висновок. Таким чином, якісне планування і своєчасне, ефективне впровадження вище зазначеного комплексу попереджувальних заходів дозволить істотно знизити існуючий рівень техногенної небезпеки, можливі збитки від надзвичайних ситуацій, зберегти життя багатьох людей і тим самим забезпечити їх конституційне право на безпечне для життя і здоров'я довкілля.

ДО ПРОБЛЕМИ РОЗБУДОВИ СТРУКТУРИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ СФЕРИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Назаров О.О., канд. псих. наук, доц., перший проректор, УЦЗУ

Постановка проблеми. Створення Єдиної державної системи цивільного захисту населення і територій, відповідна структурна розбудова МНС України закономірно визначили зміни у завданнях, структурі (спеціальності, спеціалізації) та організації підготовки кваліфікованих фахівців для державних органів та установ, які займаються попередженням та ліквідацією наслідків надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру, що відображено у Концепції реформування системи підготовки кадрів МНС України на період 2003-2008 рр. [1]. Саме реформування структури підготовки фахівців

хівців з вищою освітою відповідно до потреб органів управління та підрозділів Міністерства є актуальною проблемою сьогодення.

Аналіз стану проблеми. Концепцією реформування системи підготовки кадрів МНС України на період 2003-2008 рр. [1] визначено функціональне призначення кадрового потенціалу та основні підходи до реалізації освітніх програм у навчальних закладах МНС України в межах загальнодержавної системи вищої освіти, яка протягом останніх років активно реформується на виконання вимог Болонської декларації, до якої Україна приєдналася у 2006 році.

В умовах, що склалися в системі вищої освіти України, а також в межах реалізації вищезгаданої Концепції та Державної програми перетворення військ Цивільної оборони, органів і підрозділів державної пожежної охорони в Оперативно-рятувальну службу цивільного захисту на період до 2005 року, фахівці Університету та Науково-методичного центру навчальних закладів МНС України у плідній співпраці з Мінпраці України обґрунтували та внесли до нового Класифікатора професій ДК 003: 2005 [2] 46 нових професій сфери цивільного захисту та пожежної безпеки. Це надало підстави внести до МОН України пропозиції про необхідність створення нової галузі знань "Цивільна безпека" в системі підготовки фахівців з вищою освітою, що знайшло підтвердження у новому Переліку напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра (постанова Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2006 р. № 1719) [3], а саме створення нової галузі знань "Цивільна безпека" із включенням до неї бакалаврських програм "Пожежна безпека", "Цивільний захист" та "Охорона праці". Вищезазначена галузь знань дозволяє впроваджувати нові освітні програми відповідно до потреб сфери цивільного захисту на принципово новому рівні бакалаврських програм, а не за рахунок впровадження спеціалізацій в межах традиційних спеціальностей.

Постановка провідного питання та шляхи його розв'язання. В даній роботі розглянуто шляхи вирішення проблеми визначення структури підготовки фахівців для сфери цивільного захисту в межах нової галузі знань "Цивільна безпека" відповідно до кваліфікаційних ознак професій працівників. На підставі чинних в Україні систем професійної освіти та класифікації професій (професійних назв робіт) [2], що встановлює вимоги до кваліфікаційного та освітнього рівня кожного робітника, для визначення структури та змісту підготовки фахівців для органів та підрозділів МНС (далі - галузі) необхідно реалізувати наступне:

1. Визначити перелік основних професій та кількісну потребу у фахівцях даних професій для забезпечення галузі.
2. Встановити відповідність професій (професійних назв робіт) та назв посад в певній галузі.
3. Визначити освітні та кваліфікаційні вимоги до посад у складі органів та підрозділів МНС.
4. Обрати відповідні освітні програми (підготовка або післядипломна освіта), що забезпечують набуття персоналом відповідної освіти (спеціальності та кваліфікації).

5. Розмістити замовлення на реалізацію обраних освітніх програм у профільних навчальних закладах та установах.

Наведений алгоритм традиційно застосовується за умови сталої структури галузі та встановленої системи професійної освіти.

Однак на цей час ми знаходимося у стані реформування як структури органів та підрозділів МНС, так і системи вищої освіти в Україні.

Тому постає питання щодо реалізації вимог до системи професійної освіти в галузі цивільної безпеки з урахуванням двох груп факторів:

- зміни у академічному профілі фахівця з вищою освітою (загальні, універсальні компетенції), які визначаються загальнодержавними вимогами та умовами реалізації Болонської декларації;
- зміни у професійному профілі фахівця (предметно-спеціалізовані компетенції), які складаються при взаємодії навчального закладу та замовника кадрів.

Сьогодні склалися сприятливі умови для досягнення збалансованості обох профілів, тому що саме на базі Університету цивільного захисту України та Науково-методичного центру навчальних закладів МНС працюють робочі групи МОН України з розробки галузевих освітніх стандартів (освітньо-кваліфікаційних характеристик та освітньо-професійних програм підготовки), які нормативно закріплюють як академічний, так і професійний профіль фахівця.

Тому на перший план висувається питання визначення вихідних даних для проектування нових стандартів вищої освіти у галузі знань "Цивільна безпека", а саме:

- уніфікація організаційно-штатних структур органів, підрозділів МНС та номенклатури посад;
- встановлення чіткої відповідності між вищезгаданими штатними посадами та професіями (професійними назвами робіт);
- формування освітніх та кваліфікаційних вимог до штатних посад через систему кваліфікаційних характеристик (академічних і професійних компетенцій) працівників.

Визначення вищезгаданих вихідних даних надають підстави для розробки відповідних галузевих стандартів освіти та освітніх програм як підготовки (набуття професійної освіти), так і післядипломної освіти (підвищення кваліфікації, спеціалізації, перепідготовки).

Окремим питанням є виявлення реальної потреби у фахівцях тієї чи іншої професії та кваліфікації, яке має вирішуватися через формування системи цілей і задач, що вирішуються із використанням праці фахівців відповідного профілю в рамках визначеного органу, підрозділу [4].

Висновки. Реалізація запропонованих підходів сприятиме визначенню структури підготовки фахівців для органів та підрозділів МНС в межах нової галузі знань "Цивільна безпека" відповідно до кваліфікаційних ознак професій працівників та забезпечити підвищення ефективності кадрового забезпечення підрозділів МНС.

ЛІТЕРАТУРА

1. Концепція реформування системи підготовки кадрів МНС України на період 2003-2008 рр. Наказ МНС України від 29.05.2003 №169.
2. Національний класифікатор України. Класифікатор професій ДК 003:2005. Видання офіційне. -К.: Держспоживстандарт, 2005. - 616с.
3. Перелік напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра. Постанова Кабінету Міністрів України від 13.12.2006 № 1719.
4. Вишняков Я.Д., Грацианский Е.В., Кирсанов К.А. О влиянии человеческого фактора в задачах ликвидации чрезвычайных ситуаций / Проблемы безопасности и чрезвычайных ситуаций. 2005. -№4. С. 137-146.

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОФІЛАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ НА ПРИКЛАДІ МІСТА СЕВАСТОПОЛЯ

Недобітков О.А., начальник УМНСУ в м. Севастополі

Постановка проблеми. Одним із головних напрямків забезпечення пожежної безпеки об'єктів усіх форм власності та населених пунктів є проведення органами Державного пожежного нагляду профілактичних заходів, спрямованих на зменшення кількості пожеж та заподіяних ними наслідків.

Аналіз стану проблеми за останній час. Щорічно у Севастопольському гарнізоні в середньому виникає п'ятсот шістьдесят пожеж, на пожежах гине близько сорока чоловік, а заподіяні збитки сягають декількох мільйонів гривень. Переважна кількість зазначених вогневих випадків виникає у житловому секторі міста.

Постановка провідного питання доповіді та шляхи його розв'язання. Ряд процесів та явищ в економічній, соціальній та соціально-психологічній сферах життя міста напряду або опосередковано впливають на кількість пожеж та загиблих на них людей. Основними причинами такого стану є збільшення кількості окремих соціальних груп підвищеного ризику та неможливість проведення протипожежної пропаганди серед осіб без певного місця мешкання та тих, хто зловживає алкоголем, використовує для проживання непристосовані місця (підвали, горища та т.інш.), фізичний знос технічного стану житлового (державного, кооперативного, відомчого) фонду та інше. Але відповідно до Конституції України (стаття 30) органи державного пожежного нагляду не мають право проводити обстеження та перевірки приміщень громадян, пристосованих для проживання, на предмет додержання вимог пожежної безпеки.

Пропозиції щодо вирішення поставленого питання. З метою попередження пожеж, загибелі на них людей та інших негативних наслідків в житловому секторі міста необхідно посилити профілактичну роботу шляхом звернення до населення, використовуючи засоби масової інформації, друко-